

**Міжнародний гуманітарний університет
Факультет мистецтва і дизайну
Кафедра музичного мистецтва та звукорежисури**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Основи музичного аналізу, гармонії та поліфонії**

Галузь знань	<u>02 «Культура і мистецтво»</u>
Спеціальність	<u>025 «Музичне мистецтво»</u>
Назва освітньої програми	<u>Музичне мистецтво</u>
Рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський) рівень</u>

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
доцент кафедри музичного мистецтва та звукорежисури, к.мист., доцент Каплун Тетяна Михайлівна	067-782-91-45	tat_kap@i.ua
ст. викл. кафедри музичного мистецтва та звукорежисури, доктор філософії Дяблова Крістіна Олегівна	097-439-05-61	K.diablova@gmail.com

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Основи музичного аналізу, гармонії та поліфонії – це важлива для здобувачів-музикантів дисципліна, що виконує важливе завдання підготовки сучасних фахівців-професіоналів у сфері сучасного вокалу та звукорежисури, які здатні органічно поєднувати глибокі теоретичні знання з практичними навичками творчо-виконавської та звукорежисерської діяльності.

Метою курсу як навчальної дисципліни є формування у здобувачів знання, уміння і практичні навички з гармонії, поліфонії і музичного аналізу, що необхідні для оволодіння циклами музично-теоретичних, імпровізаційно-композиторських та музично-виконавських дисциплін.

Передумови для вивчення дисципліни. Даний курс заснований на знаннях з дисциплін: Теорія музики, Вступ до спеціальності, Основи композиції, імпровізації та аранжування, Всесвітня історія музики, Історія естрадно-джазових стилів, а також є музично-теоретичною базою до низки обов'язкових та вибіркових музичних дисциплін: Композиція та вокальна імпровізація, Сольний спів, Сценічний спів, Аранжування та бітмейкинг, Підготовка та складання атестаційного екзамену, Підготовка та захист кваліфікаційної роботи.

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Основи музичного аналізу, гармонії та поліфонії» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки та виконавства та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК12. Здатність працювати автономно.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

СК10. Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.

Навчальна дисципліна «Основи музичного аналізу, гармонії та поліфонії» забезпечує досягнення програмних результатів навчання (ПРН), передбачених освітньою програмою:

ПРН 4. Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.

ПРН 7. Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.

ПРН 12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знання:

1. На понятійному рівні – основні категорії, поняття та їх визначення з курсу гармонії (опанування знаннями про акорди, принципи їх поєднання та стилістичні особливості гармонічних послідовностей), найважливіших закономірностей гармонічного та поліфонічного мислення різних епох музичного мистецтва.

2. Музично-теоретичних основ музичного мистецтва з точки зору гармонічного, поліфонічного, тематичного, структурного мислення.

Уміння:

3. Аналізувати нотний текст як с точки зору його гармонічних, поліфонічних та музично-структурних особливостей, так і з урахуванням всього комплексу музично-виразових засобів та визначення особливостей стильової, жанрової, змістовної особливостей музичного твору.

4. Застосувати теоретичні знання з гармонії, поліфонії, музичного аналізу у практичній площині на рівні кваліфікованого аналізу музичного твору з точки зору його гармонічних, поліфонічних та музично-теоретичних виразних якостей з наступним втіленням у виконавській інтерпретації, а також використовувати набуті аналітичні уміння в наукових дослідженнях.

Навички:

7. Упорядковувати набуті знання у вигляді виконання індивідуальних завдань з вирішення гармонічних, поліфонічних і музично-аналітичних вправ.
8. Стійкі практичні навички гармонізації мелодії та басу.
9. Аналізувати поліфонічні особливості музичних творів та виявляти комплекс музично-теоретичних виразних засобів конкретного музичного твору, музичного стилю епохи, індивідуального композиторського стилю.

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття			Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
4	120	28	28	64	2	4	Обов'язкова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

IV семестр

Назви змістових модулів і тем	кількість годин			
	усього	у тому числі		
		лекц.	практ.	С.р.
Змістовний модуль I. Діатонічна система. Функціональна система головних тризвуків. Введення в курс. Історичні передумови формування гармонічного та поліфонічного мислення. Гармонія. Акорд. Тризвуки і сектакорди головних ступенів. Чотириголосний склад. Голосоведіння. Головні тризвуки тональності. Принципи гармонізації мелодії і басу. Кадансовий квартсектакорд.	30	8	8	14
Змістовний модуль II. Основні різновиди поліфонічного мислення. Особливості поліфонічного мислення в історії музичного мистецтва.	10	2	2	6
Змістовний модуль III. Сектакорди головних тризвуків. Домінантсептакорд з оберненнями. Сектакорди головних тризвуків у мажорі і гармонічному мінорі. Прохідні і допоміжні звороти в побудові періоду та мелодизації басового голосу. Типи тональних співвідношень. Відхилення. Модуляція	40	8	8	24
Змістовний модуль IV. Основи музичного аналізу. Виразні засоби музичного мистецтва: ладове мислення, метро-ритм. Музичний тематизм та фактура. Тембр. Основні різновиди музичної форми. Музична форма в історичному ракурсі. Прості та складні музичні форми. Вільні та змішані форми. Функції частин в музичній формі. Масштабно-тематичні структури. Синтаксис. Сучасні принципи формоутворення в музиці XX-XXI ст.	40	10	10	20
Разом	120	28	28	64
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ – екзамен				

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Здобувачі вищої освіти отримують нотний матеріал за кожною темою (вокальні і інструментальні твори) для музичного аналізу з точки зору засвоєння музичних прикладів з вивчаємої теми, аудіо- та відеоматеріали для прослуховування для аналізу та засвоєння відповідного змістовного модулю. Рекомендації, індивідуальні завдання та оцінки за їх виконання надаються як традиційним шляхом, так і з використанням онлайн засобів. Заняття проходять у аудиторії, оснащених фортепіано та апаратурою для відтворення необхідних для засвоєння тем аудіо- та відеоматеріалів.

6. ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

На кожному етапі навчання зростає рівень технічної складності виконуваних завдань і здобувачі, відповідно до вимог програми, повинні вміти виконувати наступні вправи та завдання:

1. Вирішення завдання на гармонізацію мелодії та басу за пройденим матеріалом;
2. Знання потрібної музичної термінології;
3. Аналіз особливостей поліфонічного побудування відповідного музичного твору, розуміння його творчого рішення автором у співвідношенні із стилем епохи та особливостями поліфонічного мислення того або іншого композитора;
4. Загальний аналіз різних елементів музичної виразності з виділенням специфічно-авторських особливостей музичного твору, а також виявлення основ структури та драматургії твору;
5. Гра на фортепіано в гармонічному чотириголосному викладі окремі акорди, звороти, секвенції, модуляції, розвинені гармонічні побудови.

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи здобувачів щодо вивчення дисципліни «Основи музичного аналізу, гармонії та поліфонії» включаються:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді гармонічних задач, поліфонічного і музичного аналізу музичних творів.
6. Підготовка до підсумкового контролю.

8. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю	Складові оцінювання
поточний контроль, який здійснюється у ході: проведення практичних занять, виконання індивідуального завдання; проведення консультацій та відпрацювань.	40%
підсумковий контроль, який здійснюється у ході проведення іспиту (заліку).	60%

Методи діагностики знань (контролю)	індивідуальне опитування; робота у групі; практичні завдання, перевірка виконання музично-теоретичних вправ; екзамен
-------------------------------------	--

9. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЕКЗАМЕНУ

Розподіл балів, що присвоюються здобувачам з навчальної дисципліни, є сумою балів за активність та результативність під час практичних занять. Також оцінюється ступінь залучення до творчого процесу, виконання домашніх завдань (робота над помилками) і СРС. Впродовж семестру здобувач за виконання індивідуальних завдань та накопичення необхідних навичок отримує до 10 балів за кожний підсумковий модульний контроль (взагалі 40 балів). Складання екзамену дає можливість отримати додатково до 60 балів. Здобувач має протягом семестру засвоїти всі практичні теми занять, а також набути вміння швидко будувати у тональності та поза тональністю, а також чисто інтонувати окремі елементи музичної мови і вправи, засвоїти принципи швидкого, виразного і якісного інтонування прикладів читання з листа, писати музичний диктант за встановленим рівнем складнощів, визначати на слух як окремі елементи музичної мови (лади, інтервали, акорди), так і «ланцюжки» з вказаних елементів, засвоїти та розвивати творчі форми роботи з гармонізації мелодії та басу.

Змістовний модуль (10 балів)

Критерії оцінювання

Відвідування занять і сумлінне виконання домашнього завдання – 2

Вирішення задач на гармонізацію мелодії та басу – 4

Аналіз музично-виразних засобів музичного твору – 4

Екзамен (IV семестр) - 60 балів

Критерії оцінювання

Демонстрація навичок вирішення задач на гармонізацію мелодії та басу - 20

Стильовий аналіз поліфонічного твору - 15

Аналіз музично-виразних засобів музичного твору – 15

10. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ (для екзамену)

Рівень знань оцінюється:

- «відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів. Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, дає повні відповіді на запитання викладача у відповідності з планом заняття і показує при цьому глибоке оволодіння практичними навичками, знання відповідної літератури, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з даної проблеми, проявляє вміння самостійно та впевнено демонструвати підготовлений матеріал, аналізувати гармонічні побудови та інші елементи музичної мови, здатний робити самостійні узагальнення й висновки, практичну частину завдань виконано на відмінно, без помилок, демонструє добрий темп відповіді. Був присутній на заняттях, під час яких виконував без помилок завдання, вчасно і правильно виконує домашні завдання.

- «добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів. Здобувач демонструє невеликі погрішності у відтворенні музично-теоретичного матеріалу, питання висвітлені повно, викладення матеріалу логічне, обґрунтоване, з посиланнями на відповідні джерела, висвітлення питань завершене висновками, здобувач виявив аналітичні вміння, але у відповідях допущені неточності, деякі незначні помилки, має місце недостатня впевненість при викладенні матеріалу, практичну частину завдань виконано з незначними помилками. Був присутній на заняттях, вчасно і правильно виконує домашні завдання.

- «добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів. Здобувач демонструє помірні погрішності у відтворенні музично-теоретичного матеріалу, з незначними помилками пише музичні диктанти за складністю курсу і з допомогою викладача може виправляти помилки, спроможність відтворювати значну частину слухових контрольних завдань, чисто інтонує вправи і музичні твори, але допускає незначні помилки у знанні музично-теоретичного матеріалу та вирішенні гармонічних завдань, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. Був присутній на більшості занять (пропущено не більше 10% від загальної кількості), враховується наявність домашніх завдань.

- «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Здобувач був присутній не на всіх заняттях (пропущено не більше 20% від загальної кількості), присутня спроможність відтворювати хоча б частину заданих контрольних завдань, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, має значні порушення у темпі відповіді, помилки в виконанні задач, гри на фортепіано та в теоретичних знаннях. При цьому враховується наявність виконаних домашніх завдань.

- «задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів. Здобувач був присутній не на всіх заняттях (пропущено не більше 40% від загальної кількості), практично володіє можливістю відтворення необхідного матеріалу на рівні, вищому за початковий, у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання матеріалу та навчальної літератури, намагається аналізувати явища й факти, робити певні висновки. Але на занятті поводить себе мляво, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу, практичну частину завдань виконано зі значними помилками, допускає помилки, має частково виконане домашнє завдання.

- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» FX – від 35 до 59 балів. Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу, відсутня спроможність виконання гармонічних задач.

- «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів. Здобувач не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81(6-7)	C	Задовільно	
64-73 (5)	D		
60-63 (4)	E	незадовільно	не зараховано
35-59 (3)	FX		
1-34 (2)	F		

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бондаренко Т. О., Котляревський І. А., Пясковський І. Б., Самохвалов В. Я., Чижик І. О. Лекції з теорії гармонії. Навчальний посібник для вищих мистецьких навчальних закладів. НМАУ ім. П.І. Чайковського. Житомир, 2018. 352 с.
2. Вознюк П. Т., Поляковська С. П. Гармонія : навч.-метод. посібник з мелодіями для гармонізації. Вінниця : Нова книга, 2018. 144 с.
3. Задачі по гармонії. 150 мелодій для гармонізації : навч. посіб. для початкової мистецької освіти / уклад. В.М.Завісько. Київ, 2019. 36 с.

4. Лемішко М. М. Гармонія. Частина 1. Діатоніка. Вінниця: Нова книга, 2007. 216 с.
5. Лемішко М. М., Завісько Н. З. Гармонія. Частина 2. Хроматика. Вінниця: Нова книга, 2016. 245 с.
6. Осадча Л. К. Аналіз музичних творів. Курс лекцій; Уманський гуман.-педагог. коледж ім. Т.Г.Шевченка. Умань : РВЦ "Софія", 2008. 84 с.
7. Серова О. Ю. Елементарна теорія музики та аналіз музичних творів : навч.-метод. комплекс дисципліни. Київ : НАКККіМ, 2015. 164 с.
8. Сисак Л. М. Практичні поради з вивчення гармонії : методичні рекомендації для вищ. навч. закладів культури і мистецтва / Вид 2-ге, перероб. та доповнене. Вінниця : Нова книга, 2012. 88 с.
9. Скоромний В. П. Аналіз музичних творів : практикум. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 78 с.
10. Степурко В. І. Основи музичної композиції. Київ : НАКККіМ, 2011. 152 с.
11. Супрун-Яременко Н. О. Поліфонія: посібник для студ.вищих навч. муз. закладів. Вінниця : Нова Книга, 2014. 512 с.
12. Сюта Б. Проблеми організації художньої цілісності в українській музиці другої половини ХХ століття. Київ, 2004. 120 с.
13. Пришляк Н. І. Хрестоматія з гармонічного аналізу (на матеріалі української музики). Ужгород, 2013. 84 с.
14. Шип С. Музична форма від звуку до стилю (навчальний посібник). Київ : Заповіт, 1998. 368 с.

Допоміжна

15. Давидов М. А. Виконавське музикознавство: енциклопед. довід. [посіб.для вищ. навч. закл.]. Київ : Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського, 2010. 406 с.
16. Епохи історії музики в окремих викладах: В 2 ч. / Пер. з нім. та ред.-упор. Ю.Є.Семенов. Арс-антика, Арс-нова, Гуманізм. Ренесанс. Одеса : «Будівельник», 2003. 188 с.
17. Лисько З. Музичний словник. Київ, 1994. 168 с.
18. Павленко В. В. Словник іноземних музичних термінів та виразів. Вінниця: НОВА КНИГА, 2005. 384 с.
19. П'ятницька-Позднякова І. С. Музичне мовлення в семіозисі художньої культури України (друга половина ХХ - початок ХХІ ст.) : монографія ; Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Миколаїв : Іліон, 2018. 414 с.
20. Українська музика: історичний, теоретичний та культурологічний дискурси / НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ, 2019. 368 с.
21. Юцевич Ю. Є. Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. 352 с.
22. Taylor Eric. Music theory in Practice. Grade 1-6. The Associated Board of the Royal Scholl of Musik, 2005. Grade 1 – 33 p., Grade 2 – 29 p., Grade 3 – 39 p., Grade 4 – 48 p., Grade 5 – 56 p. електр. версія
23. Peter Aston and Julian Webb. Music theory in Practice. Grade 6 – 76 p., Grade 7 – 104 p., Grade 8 – 144 p. електр. версія

Інформаційні ресурси

1. Карась Г. В. Еволюція художніх стилів в музичному мистецтві. Курс лекцій. Івано-Франківськ, 2018. 103 с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/3687>.
2. Он-лайн бібліотека. URL: <http://www.lib.com.ua>. (дата звернення: 09.07.2023).
3. Теорія музики, історія музики, аналіз музики. URL: www.musicfancy.net